

SOTOČJE

Lokalna novica
je kraljica

XX - ISSN 1580-0547
Januar 2019

Priloga Gorenjskega glasa o občini Medvode

Številka 1

Tradicija se nadaljuje: blagoslov konj v Hrašah in darovanje živinice v Sori

Na god svetega Štefana so po Sloveniji potekala tradicionalna blagoslavljanja konj. Eno je bilo tudi v Hrašah. V Sori pa na ta dan že stoletja darujejo živinico.

MAJA BERTONCELJ, PETER KOŠENINA

Prvi krščanski mučenec sv. Štefan goduje 26. decembra in je zavetnik konj in živine. Konji so bili v preteklosti najbolj cenjene domače živali, zato so jih na štefanovo blagoslavljali in prosili za njihovo zdravje. Ta običaj ohranjajo po mnogih krajih v Sloveniji, tudi v Hrašah.

BLAGOSLOV KONJ V HRAŠAH

V Hrašah je blagoslov konj dvajseto leto zapored potekal pri tamkajšnji cerkvi sv. Jakoba. Ta tradicija pa na tem območju sega še dlje. "Z ohranjanjem tega običaja smo začeli leta 1994 s prebivalci in ljubitelji konj (in oslov) Smednika, Hraš in okolice ter drugimi," spomine obuja Zoran Kos, takrat podpredsednik Konjenskega društva Hraše, ki je bilo ustanovljeno novembra leta 1994. Na Štefanovo istega leta so pripravili blagoslov konj, ki se ga je udeležilo okrog dvajset konj iz različnih krajev. Štiriindvajset let kasneje je bilo konj precej več, k blagoslovu pa je Andrej Koželj pripeljal tudi osla. Blagoslov konj in soli v Hrašah poteka v organizaciji Turističnega društva Hraše in Jahalnega centra Janhar. Blagoslovil jih je smleški župnik Tomaž Nagode. Največ konj je bilo iz Jahalnega centra Janhar, kjer jih imajo okrog 35, prišli pa so tudi iz drugih delov medvoške občine in predvsem iz sosednjih občin.

DAROVANJE ŽIVINICE V SORI

Zanimiv običaj na štefanovo je na drugem koncu medvoške občine. V Sori je sv. Štefanu posvečena župnijska cerkev in tam na ta dan župljani že stoletja darujejo živinico. Daro-

Običaj darovanja živinice ima v Sori večstoletno tradicijo.
/ Foto: Peter Košenina

Blagoslov konj v Hrašah / Foto: Tina Dokl

vanje živinice ima v Sori večstoletno tradicijo. Župljani pri vhodu v cerkev izberejo iz lesa izrezljano domačo žival – konja, kravo ali prašiča – in jo odnesejo do oltarja. Tisti, ki doma nimajo živali, do oltarja nesejo svečo. Čeprav ima danes le malo ljudi doma živino, se je običaj ohranil. "Mislim, da ima ta običaj korenine še v poganski dobi. Zavest, da je treba nekaj darovati, da si pridobiš naklonjenost bogov, je v vseh religijah. Veliko teh običajev se je ohranilo tudi po prihodu misijonarjev in pokristjanjenju, zato je običaj prinašanja in prošnje verjetno zelo star. Cerkev je take običaje na neki način posvojila in jim dala nov pomen, kar se je velikokrat zgodilo tudi s prazniki," zgodovino običaja darovanja živinice razlaga sorški župnik Jože Čuk. V naši okolici se je ta običaj ohranil še v župniji Stara Loka v Škofji Loki in v Utiku v župniji Vodice. Značilen je za stare župnije, tako imenovane prafare. Župnija Sora je v pisnih virih prvič omenjena v 13. stoletju.

Svetega Štefana so pred jeruzalemskim obzidjem kamenjali, pri tem dejanju pa je bil navzoč tudi mladenič Savel, ki je pozneje zagrizeno preganjal kristjane. Izročilo pravi, da se je spreobrnil, ko je na poti v Damask padel s konja. Preimenoval se je v Pavla in postal najpomembnejša osebnost apostolske dobe, ki je krščanstvo prinesla v Evropo. Za zgled pri svojem misijonarskem delovanju si je izbral prav sv. Štefana. Od tod izvira svetnikova povezava s konji. "Konj je bila včasih najbolj cenjena žival in tisti, ki ga je imel, je bil že zelo premožen. Zato so najprej na štefanovo blagoslavljali konje, pozneje pa še druge živali. Ko je pri vhodu v cerkev kmet v roke vzel eno od teh živali, je še posebej prosil za blagoslov pri prašičih, kravah, konjih," pravi župnik Jože Čuk.

Figure živali, ki jih v Sori darujejo, so delo domačih rezbarjev in so že častitljivo stare. Izdelovali so jih pozimi, ko zunaj ni bilo toliko dela. Ker vsi niso bili enako nadarjeni, so nekatere izdelane zelo natančno, druge pa so preprostejše.